

zitten en de soort is hier volkomen winterhard.

20. *Quercus ilex* L., wiens altijd groen loof geheel op hulst gelijkt, doch van onder viltig behaard is. Deze Zuid-Europeesche soort heeft hier de laatste milde winters goed doorstaan, al is ze iets gevoeligler dan de vorige.

30. *Quercus pseudomaber* Santi, de onechte Kurkeik, de eenigste altijd groene eik, waarvan zich in Zuid-Limburg een oud exemplaar bevindt, in 't park te Blankenberg.

Verder liet hij nog 2 eiken zien, wier bladeren tot in November-December op den boom blijven zitten n.m.l.:

510. *Quercus cerris fulhamensis* Loud. uit 't park te Aalbeek en

50. *Quercus lusitanica infectoria*, die de celite Aziatische galnoten levert, waaruit vroeger de schrijffinkt bereid werd. Deze galnoten waren ter demonstratie meegebracht.

Eerstgenoemde eiken, ofschoon niet behoorend tot de inlandsehe flora, werden verloond, omdat de soorten, welke vroeger hier inheemsch waren, zoo sterk overeenkwamen met de thans nog alleen in de tropen levende immer groene eiken, tenminste wat bladvorm betreft; de vruchten kwamen meer overeen met die van 't tropisch geslacht *Pasania*. De oudste overblijfsels van fossiele eiken vindt men in de Europeesche krijtformatie.

Van de daarna geleefd hebbende eiken vindt men resten in 't tertiair, en deze komen merkwaardigerwijze overeen met den Hulsteik.

Ook deze plantenfamilie wijst er dus op, dat vroeger alhier een warm klimaat heerschte.

De eiken, zooals ze tegenwoordig hier leven (zomer- en wintereik), traden pas op na den laatsten ijstijd, getuigen de resten in turf gevonden.

Eiken worden hier steeds minder aangeplant en 't is best mogelijk, dat ze op den duur door andere boomsoorten op den achtergrond worden gedrongen.

De heer Sprenger klaagt er over, dat tot nu toe te weinig materiaal werd toegestuurd aan 't Museum. Vooral thans, nu er op groote schaal exploitatie van mergelbergen plaats vindt (kalk-industrie), meent hij, dat 't tijd is zich moeite te geven, om palaeontologische en geologische vondsten voor 't Museum aan te winnen.

De Voorzitter belooft in dien geest stappen te zullen doen.

Naar aanleiding hiervan demonstreert Dr Beekers verschillende zeer mooie palaeontologische voorwerpen, door hem in den laatsten tijd gekregen uit Kunrade en Houthem.

Spergularia segetalis Fenzl.

(Korenschijnspurrie).

In Florist hangt, wat betreft z'n vondsten, niet zelden van „toevalligheden” af. 'k Had, merkte ik, in mijn herbarium één *Spergularia segetalis* tusschen *Alsine tenuifolia* met etiket: „Merkelbeek, akkers aan de Maer, 1890”. 't Was dus noodig mijn vindplaats van over 25 jaar eens te controleeren.

Begin Augustus van dit jaar vond ik dan ook aan de Maer niet alleen *Alsine tenuifolia*, die reeds bezig was te verdwijnen, maar ook... *Spergularia segetalis*. 'k Moet dus toentertijd 't kleine teere

goedje niet nauwkeurig genoeg bekeken hebben. Nu is, in Juni, als *Als.* tenuif. reeds in bloei is, *Sperg.* seg. wel nog pas in knop; maar bij goed toezien was 't verschil toen al duidelijk geweest.

't Geslacht *Spergularia* immers heeft wivliezige steunbladeren, wat bij 't genus *Alsine* niet 't geval is.

En later, als beide planten in bloei zijn, is 't duidelijk merkbaar, hoe de bloemsteeltjes van *Spergularia* horizontaal afstaan, terwijl ze bij *Alsine* recht op zitten.

't Eerste is, wel is waar, 'n kenmerk van alle *Spergulariae*; derhalve ook van *S. rubra* Prsl., de Roode Schijnspurrie, die hier op haast geen enkelen akker ontbreekt.

Maar deze bezit lila-rose bloemeljes, terwijl *S. segetalis* zich tooit met dito zuiver witte en daarnaevens met veel kortere kroonblaadjes prijkt.

Ditzelfde jaar vond 'k ook één exemplaar bij den graanmolen te Akerstraat-Hoensbroek. 't Stond er op bijzonder voedzamen bodem!

Die standplaats had ten gevolge, dat 't gewas, 't welk anders nauw 15 c.M. hoog wordt, daar 'n omvang gekregen van niet minder dan 35 c.M.

De hoofdstengel was heel kort gebleven, maar de zijsehenten lagen wijd-uit, boogvormig over den grond gespreid.

Elk deel der plant was krachtig ontwikkeld; op 't eerste gezicht zou men aan gewone spurrie hebben gaan denken.

Doch bij 't geslacht *Spergula*, de echte spurrie, staan de blaadjes in schijnkransen, terwijl ze bij *Spergularia*, twee aan twee, tegenovergesteld zijn.

Waar 't eerste óók vliezige steunblaadjes bezit en z'n steeltjes na den bloei, óók horizontaal afstaan, moet ons derhalve vooral de stand der bladeren hier den weg wijzen.

Andere verwante „plantenlilliputters” vergezellen de Koren-schijnspurrie. Ze zijn als 't ware, haast onafscheidelijke makkers. Als zoodanig mogen heeten: *Sagina apetala* Ard. of Groenbloemvetmuur; 't vierdeelig groene bloemdek verraadt haar dadelijk.

Koren-schijnspurrie is in België, in Duitschland en verder Zuidwaarts zonder twijfel inheemsch.

Voor ons land kan dit lot nog toe niet met zekerheid bewaerd worden.

Oudemans maakt van haar geen gewag.

Vuyck geeft in den Prodr. Flor. Batav. slechts een paar groeiplaatsen en wel alleen in Zuid-Limburg (Geleen, Spaubeek en Wyck).

Dumoulin vermeldt haar, als zeldzaam, bij 't fort St. Pieter.

Deze weinige groeiplaatsen laten nog niet toe, haar als indigene te beschouwen, al komt ze op die plaats ook in groote hoeveelheden voor. Voorloopig kunnen we van haar alléén zeggen dat ze hier en daar in ons gewest ingeburgerd is.

Misschien echter zal een nader onderzoek aantoonen, dat haar standplaatsen hier aansluiten aan die van naburig Belgisch en Duitsch gebied, en zich uitbreiden.

Is dâl 't geval, dan mogen we haar als Nederlandsche indigene bestempelen, die in Zuid-Limburg haar Noordgrens bereikt.

Bij de Maer was 't bouwland, dat daar uit löss en iets zandige löss bestaat, er over ± 5 Hektaren pleksgewijze mee bedekt, en wel bijna uitsluitend

de koren- en tarweakkers; slechts enkele exemplaren waren er in andere voedergewassen.

Waarschijnlijk hebben we hier weer te doen met dezelfde plantengemeenschap, waartoe ook de Akkerboterbloem e. a. behooren, bij wier verspreiding zeker niet alleen de chem. en phys. eigenschap van den bodem van invloed zijn. Ze behoeft ook geen steun zooals Wikkesoorten, Korenbloem, Bolderik enz.

Nuth.

A. DE WEVER.

Epilobium lanceolatum S. et M.

(Nieuw voor de Nederl. Flora).

Reeds eenige jaren trof ik dezen Bastaardwederik op vele plaatsen in ons gewest aan, evenals in naburig Belgisch en Duitsch gebied. Ik zou ze al eerder vermeld hebben, indien 't voldoende zeker geweest was, dat we soms niet met een kruising te doen hadden; daartoe waren cultuurproeven noodzakelijk, ook met buitendlandse materiaal, dat sedert 1914 niet zoo gemakkelijk meer te verkrijgen is.

Evenals andere soortrijke geslachten worden ook de *Epilobiums* in groepen verdeeld.

I. *Chamaenerion*, met iets asymmetrische bloemen, vlakke kroon, gebogen meeldraden en stijlen. Hiertoe behoort voor ons land alleen *E. spicatum* Lmk., 't bekende Wilgenroosje, terwijl *E. Dodonaei* Vill. wel eens als sierplant gekweekt wordt. De inheemsehe behoeft echter in schoonheid voor de buitenlandsehe niet onder te doen.

II. *Lysimachion* omvat dan alle andere inheemsehe *Epil.* soorten; deze hebben trechtvormige, geheel symmetrische bloemkroon met rechte meeldraden en stijlen. Deze sectie verdeelt men weer verder naar gelang de stempels kruiswijs uit elkaar staan (*schizostigma*) of knots- tot kopvormig vereenigd zijn (*synstigma*). Tot de eerste behooren onze inl. *E. hirsutum*, *parviflorum*, *montanum* en nu dan ook *E. lanceolatum*; tot de tweede *E. tetragonum* (*adnatum*), *obseurum*, *roseum* en *palustre*.

E. lanceolatum is een overblijvende plant met korten wortelslok, waaraan zieh 't eerst zittende bladrossetten ontwikkelen; hieruit komt een stengel van 2—5 d.M. die bijna steeds rond is (zelden met 2 uitstekende lijnen), heel kort, maar zeer diehl aanliggend behaard en reeds onder 't midden vertakt. De onderste bladen zijn meestal tegenovergesteld, verwijderd getand, lang gesleeld, lang ovaal lancetvormig, aan de basis sterk versmald en gaaf; de hoogere afwisselend. De bloemen in knop gebogen, wit, bij 't openen eerst purper, dan rose, ± 1 c.M., knoppen en kelkbladen stomp. De zaaddoos heeft enkelvoudige en vertakte haren, de zaden hebben fijn gekorrelde oppervlak, zijn omgekeerd eirond, aan beide einden afgerond. De bloeitijd valt van Juli tot September.

Sebastiani en Mauri (*Flora romanae prodromus* I. 2. p. 138, 1818) hebben 't eerst deze soort beschreven. Grenier en Godron en Hausknecht behouden dezen naam; Host (*Flora austriaca* I p. 469, 1827) noemt haar *E. nitidum*.

Waarom Rouy (*Flore de France* VII p. 190, 1901) haar als ondersoort en Parmentier (*Rech.* s. 1. *Epil. de France* 1896) als gereduceerd lokaal ras

van *E. montanum* besehouwen, is niet duidelijk. De laatste geeft als grond voor zijn meening, dat er alleen quantitatieve verschillen bestaan en ze beide door tusschenvormen zijn verbonden. Nu is de habitus wel, zooals Parmentier aangeeft, ongeveer dezelfde als die van *E. montanum*, maar dit is dan ook alles; zelfs al komt de anatom. bouw bij beiden overeen (l. e. pag. 11) er zijn zooveel verschillen in alle deelen vanaf de winterrossetten tot aan 't zaad, dat we haar op grond hiervan niet anders dan als goede soort in den ouderwetschen zin kunnen opvatten. Over 't begrip „soort” zullen de botanisten 't wel niet licht eens worden, maar zaadvast is ze, dat bleek bij onze cultuurproeven. Of 't ook een soort is in den zin van Lotsy, zullen nadere experimenten moeten aantonen.

Reeds de jonge bladen der winterrossetten, die zich in October beginnen te ontwikkelen, zijn voor dezen Bastaardwederik karakteristiek. Terwijl ze bij *E. roseum* en *montanum*, zoodra ze boven den grond verschijnen, breed en stomp driehoekig schubvormig, zeer dik met breeden voet zijn, (zoo noodig kunnen ze zich ook dadelijk buiten den grond aan 't onderste slengeldeel ontwikkelen) zijn ze bij *E. lanceolat.* langovaal met snallen voet en week, ze gelijken daardoor eerder op die van *E. tetragonum*.

Bij *E. montanum* is 't blad breedlancetvormig met afgeronden tot iets hartvormigen voet, bijna zittend en aaneengesloten getand. De bloemen zijn in knop en in open toestand rose, iets grooter dan bij *lanecol.*, de bloemknop kort gepunt, 't zaad aan den voet versmald.

Met meer recht zou men een andere soort, *E. collinum* Gmel. (die misschien ook nog in Z.-Limburg kan gevonden worden) als een kleinen vorm van *E. montanum* mogen opvatten, want hierbij zijn inderdaad haast alleen quantitatieve verschillen. Gmelin heehte 't meeste waarde aan den afwisselenden bladstand als verschil met *Ep. montanum*; maar deze kan bij *montanum* ook voorkomen, evenals drietallige bladkransen, zooals zelfs bij de meeste soorten van de sectie *Lysimachion*. Daar *E. collinum* 't meest met *montanum* overeenkomt, verschilt deze dus door dezelfde kenmerken van *lanecolatum*.

Veeleer lijkt *E. lanecol.* op 't eerste gezicht op *E. roseum*, maar deze heeft bladen die aan den voet iets meer afgerond en naar den top toe aaneengesloten getand zijn, meestal tijdelijk een bruine teekening en dieperliggende nerven hebben, terwijl *lanecolatum*, behalve den typischen bladvoet en tanden, effener en glanzende bladen heeft; de stengel heeft bij *roseum* steeds 2—4 uitspringende lijnen; vooral schaduwexemplaren van *roseum* hebben lichter groen blad en gaan sterk op *E. lanceolatum* gelijken, maar ieder kenmerk blijft toch nog goed te zien, vooral de stand der slempels.

Dat zoowel *lanecolatum* als *collinum* uit denzelfden stam *E. montanum* ontstaan zijn, wie zal 't bewijzen? Van dit standpunt uit kunnen alle *Epilobium*-soorten ten slotte uit één of 2 stammen voortgekomen zijn.

„Tusschenvormen” hebben we hier nog niet gezien; als ze voorkomen zouden 't ook wel kruisingen kunnen zijn. Al bewijst 't niet alles, toch meenen we er waarde aan te mogen hechten, dat *E. lanceolat.* hier veel voorkomt waar geen andere